

Redactare: Victor Cobuz

Tehnoredactare: Mihail Vlad

Pregătire de tipar: Marius Badea

Design copertă: Laurențiu Mîdvichi

Ilustrații copertă: Ruxandra Luchian

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CRĂCIUN, ANDREI

Bilili / Andrei Crăciun. – Pitești: Paralela 45, 2022

ISBN 978-973-47-3632-4

821.135.1

Credit foto: Daniel Vrăbioiu

Copyright © Editura Paralela 45, 2022

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

www.edituraparalela45.ro

Andrei Crăciun

Bilili

Editura Paralela 45

CUPRINS

I	Bilili.....	11
II	Panait.....	19
III	Anna.....	24
IV	Bilili.....	27
V	Autorul	30
VI	Panait.....	35
VII	Autorul	37
VIII	Pierre	45
IX	Anna.....	47
X	Kalokagathon	50
XI	Anna.....	55
XII	Bilili.....	59
XIII	Janeta.....	64
XIV	Josué	68
XV	Autorul	75
XVI	Joița	82
XVII	Panait.....	85
XVIII	Bilili.....	93
XIX	Anna.....	96

XX	Panait.....	99
XXI	Bilili.....	104
XXII	Nikos.....	107
XXIII	Blues.....	116
XXIV	Autorul.....	122
XXV	Eric.....	127
XXVI	Autorul.....	129
XXVII	Epilog.....	137
	<i>Nota mea</i>	141
	<i>Câteva repere bibliografice</i>	143

Pagina autorului

ANDREI CRĂCIUN (născut în 1983, la Târgoviște) este poet, prozator, dramaturg și ziarist.

În ultimii cincisprezece ani, a fost cel mai premiat gazetar român de presă scrisă, fiind, printre altele, cel mai bun debutant, cel mai bun tânăr jurnalist de cultură, cel mai bun editorialist și cel mai bun reporter din România. Se numără printre părinții-fondatori ai site-lui *recorder.ro*.

A publicat două biografii romanțate (*Cioran. Ultimul om liber și Povestea lui Ion Creangă*), două romane (*Prietenul vizătorilor și al învinșilor și Nu mai suntem nemuritori*), patru antologii de publicistică (*Baricadele*), două poeme-roman (*Aleea Zorilor și Și fericirea era obligatorie*), trei volume de povestiri (*Pălăria albastră și alte povestiri, Îndurabile și La Paris, nimic din toate astea nu contează*), două plachete de versuri (*Poezii pentru acea necunoscută și Toată poezia lumii*) și o carte pe care chiar nu o poate încadra în niciun gen literar (*Viața de apoi a poetului*).

Are studii superioare în administrație publică, științe politice, istoria ideilor și a mentalităților, cultură și civilizație ebraică. A studiat la București, Madrid și Tel Aviv.

În prezent, este doctorand la Facultatea de Științe Politice a Universității din București, cu o teză despre biografia politică a lui Panait Istrati.

Biografie

I. BILILI

Bineînțeles că am vrut să fie al meu.

Înainte să mă judecați, înainte să mă condamnați, trebuie să înțelegeți cum erau anii aceia, mai ales că totul aparține acum trecutului.

Războiul ne învățase să nu mai avem răbdare. Orice zi putea fi ultima zi, iar nopțile erau cu atât mai importante. Chiar și noi în Elveția simțeam la fel.

Nu îmi murise nimeni pe front, dar văzusem bărbați mutilați, bărbați ajungând într-un singur picior până la Geneva.

Pacea în Europa parcă a izbucnit la fel de brusc precum războiul. În primele zile de pace a bătut un vânt atât de turbat încât ne trezeam uneori cu dezgustătoarea nostalgie a războiului.

Tata avea o poziție în oraș, era directorul Conservatorului, poate că într-adevăr fusesem prea răsfățată, mai ales că mama murise ca să îmi dea mie viață. Fusese o pianistă, se povestea, extraordinară. Nu m-am simțit niciodată vinovată, deși poate că așa s-ar fi cuvenit.

Și – ce să vă spun altceva? – aveam o nevoie de libertate ca o adolescentă, începeam aventuri fără regrete și mă despărțeam fără drame sau reproșuri.

Trecusem de douăzeci de ani și până la treizeci cine știa dacă voi mai ajunge. Nu ne făceam planuri, v-am spus. Așa trăiam toți

pe atunci. În plus, noi la Geneva mereu am fost extraordinar de mândri de libertatea noastră.

De fapt, nu v-am spus chiar tot și trebuia să încep diferit: el a fost prima mea dragoste.

De obicei se întâmplă cu totul altfel: la câțiva ani după ce prietenul tău invizibil dispare într-o dimineață ca și cum n-ar fi fost, te îndrăgostești de un băiat de vârsta ta, de pe strada pe care locuiești sau pe care îl vezi în drum spre școală, începi viața secretă, nimeni nu te înțelege, cine a mai trăit așa ceva vreodată, cine a mai putut trăi așa ceva vreodată? Nu vrei să știi și nici nu ai cum să accepți că toți oamenii care trăiesc și toți oamenii care au murit au mers pe exact același drum.

Și îl vezi, îl vezi cum devine altceva, nou, puternic și necesar, deja nu mai poți trăi fără el, o simți, te sufoci.

Și îl vezi cum se străduiește să se apropie de tine, să îți facă pe plac, cum îți promite luna de pe cer, dar tu nu vrei luna de pe cer, vrei să îl săruți și în cele din urmă, când totul este perfect și în sfârșit e liniște, îl săruți. O să dureze pentru totdeauna, nu? O să fie mereu ca acum, nu? Vă jurați că așa va fi și mâna ta dreaptă e în mâna lui stângă – veți fi nedespărțiți și de nedespărțit, ca siamezii.

Cum e vara în Siam?

Întotdeauna se va găsi un timp și un loc unde să puteți fi doar voi și să fie perfect, să fie liniște.

Dar jurămintele se întâmplă să fie false și nici măcar nu e vina cuiva, și mai departe urmează să descoperi, puțin câte puțin câte puțin câte puțin, că el nu era cum credeai și nici tu nu erai cum credea el și vă lăsați urme în suflet, pe care timpul uneori, deși mai degrabă rar, le vindecă, el pleacă, departe, foarte departe, pleacă în Siam, poate măcar acolo mai există iubire pentru totdeauna.

Apoi vin alte și alte și alte întâmplări și pentru o vreme nu te mai gândești deloc la el, apoi începi să îmbătrânești și devii melancolică și tot mai des îți amintești altfel toate cele întâmplate, chiar erai o fată drăguță și poate că ar fi putut să fie altfel, nu mai știi nimic de

el de zeci de ani, oare mai trăiește, apoi realitatea se întoarce și el rămâne acolo, în amintire, îți umblă prin sânge, prin gânduri, singurul rai care le e dat fostelor iubiri, chiar erai o fată drăguță, serios.

Acum nu mai e vară în Siam și mâinile de fum ale timpului trecut te sugrumă, chiar ați existat voi, chiar ai existat tu, fata drăguță?

Asta li se întâmplă de obicei, spuneam, celor tineri, în timpuri normale. Dar noi nu trăisem timpuri normale și nici eu nu le semănam celorlalte fete.

Îmi începusem viața secretă, cincisprezece ani, preludiu, șaisprezece ani, vârsta de aur, o țigară, un pahar de vin, șaptesprezece ani, o noapte cu hașș, un bărbat pe care abia dacă mi-l amintesc, fără cravată și fără sentimente, îmi începusem viața secretă fără să iubesc și trecusem mai departe și mai departe, la capitole noi. Poate că îmi și pierdusem speranța că voi simți vreodată ceva, acel ceva pe care îl așteaptă toate fetele, iar cele drăguțe și mai mult. Dar s-a întâmplat, chiar atunci s-a întâmplat.

Era aprilie 1926, trecuse de jumătatea lunii, vântul nu mai turbase ca în primele zile de pace și lacul era liniștit, el urmăse chemarea unui prieten, un scriitor evreu, Josué Jéhouda, pe care îl cunoscuse cu aproape un deceniu în urmă într-un sanatoriu de tuberculoși. Era unul dintre marii săi prieteni, omul care îi dăduse să citească Romain Rolland, un nume care aproape s-a uitat, scriitor care în 1915 luase Premiul Nobel pentru Literatură și era conștiința Europei.

Josué Jéhouda avea figura unui om inteligent și bun, care nu spunea, deși ar fi putut să spună: „Panait este opera mea!”. Aveau planuri să scrie împreună mai multe cărți, dar până la urmă n-au mai scris decât una, care a trecut mai degrabă neobservată: „Familia Perlmutter”. Ca să fiu sinceră până la capăt, nici măcar eu nu am citit-o.

Iar el – el bineînțeles că era fermecător și sălbatic, chiar dacă pe fruntea sa, pe obrajii săi se putea citi limpede că trăise mult și mai mereu greu. Și în obrajii mei se putea citi ca într-o hartă.

Ardeau, obrajii mei albi, care deveneau trandafirii adeseori, în cele mai nepotrivite momente, acum ardeau, căci el avea o privire de barbar în care cineva aprinsese un foc sau mai multe. Și obrajii mei ardeau, ardeau, ardeau.

Și chiar nu mai țin minte aproape nimic din ce a spus la conferință, dar țin minte că părea un sfânt indian care atinsese înțelepciunea și devenise profet. Efectiv părea că a înțeles de mult tot ce se poate înțelege pe lumea aceasta, ca profetul Isaia.

Îmi aduc aminte o singură idee: că dacă arta nu reușește să ne facă să suferim cu adevărat și nu ne face mai buni, atunci e zadarnică, îmi aduc aminte că vorbea de acele cucoane care merg să admire tablouri în muzee, apoi ieșind în stradă trec absolut nepăsătoare pe lângă durerea celorlalți, perfect mulțumite, ghiftuite cu frumos, cu sinele plin de artă.

De altfel, lui cuvintele nici nu îi ajungeau. Vorbea o franceză fără gramatică, o franceză relativă, dar tot ce era de înțeles se înțelegea din gesturile sale largi. Când îl seducea o idee parcă începea să se înalțe, uneori părea infinit.

Dar nu era un orator. Era timid și mai degrabă s-ar fi lipsit de prezență în sala aceea fastuoasă, cu o gloată de gură-cască impresionată de prezența lui, un om cu o poveste atât de ciudată și cunoscută.

El era cineva, dar nu se purta ca și cum ar fi fost un scriitor faimos în toată Europa și mai ales la Paris, unde lucrurile astea chiar contează. Avea ceva melancolic, grav și nevindecat în privire. Era o privire desigur bizară, pe jumătate de șarpe, pe jumătate de lup neîmblânzit. Dar asta am văzut abia când ne-am trezit într-un separeu cu un pahar de șampanie în mână și o duzină de prieteni și cunoscuți de-ai lui elogiindu-l nerușinat.

Fusese genial, oh-la-la!, i se spunea. Avea dreptate punct cu punct, domnule, ați fost grozav!, i se spunea, nimeni nu mai înțelege arta atât de bine, atât de intim ca dumneata, i se spunea.

Iar eu ajunsesem la masa aceea din întâmplare, urmând un amic fără prea mare importanță în povestea noastră, un saxofonist aproape obez cu care mă culcasem într-o altă vară, într-o doară, doar pentru că era îndrăgostit de mine ca un câine și mă mai și plictiseam în vara aceea, vara în Geneva se întâmplă să fie mai plictisitoare ca în Siam.

De atunci îi dădeam saxofonistului obez iluzia că ne leagă o amiciție indestructibilă, se consolase cu ideea că nu va mai fi nimic erotic între noi și avea, de aceea, o față tristă și foarte caraghioasă. Avea niște buze ciudate, ca de broască țestoasă și trăia fiecare clipă gata să își ceară scuze pentru greșeli pe care nici nu le făcuse încă. Se uita des în oglindă, ca o damă, ca și cum ar verifica dacă încă mai există. Părea în același timp că, deși se tot uită în oglinda aceea, nu se vede niciodată.

Scriitorul m-a remarcat târziu, dar atunci, deodată, cu un gest fulgerător, într-o fracțiune de clipă, mi-a întins o mână căreia îi lipseau două degete, dar nu și verigheta. Încă unul din aceia, deci. Bărbați trecuți de patruzeci de ani departe de neveste, trăind în separeuri, bând șampanie și vorbind despre revoluția care va schimba lumea. Nu mi-a spus decât numele lui, deși nici nu era nevoie, era limpede că îl știam și eu, ca toată lumea:

— Eu sunt Panait. Deși, să știți, domnișoară, în acte, numele meu este altul, Gherasim. E numele tatălui meu, care era din Kefalonia, cea mai frumoasă insulă grecească, unde, de altfel, nu am ajuns niciodată. Iar tata purta numele lui Gherasim Chefalonitul, sfântul protector al insulei. Gherasim Chefalonitul este cunoscut drept vindecător al bolilor psihice, domnișoară.

Și, spunând acestea, izbucni într-un râs frumos, frumos pentru că era adevărat, ca într-un roman rusesc din secolul XIX.

I-am răspuns cu numele meu de alint, care îmi amuza prietenii și mă făcea să par încă și mai frivolă:

— Bilili. Dar să știți că în acte mă cheamă Marie-Louise Baud-Bovy.

Nici el, nici eu nu am spus ce se spune mai departe în asemenea situații: încântat, încântată. Era obosit și mai avea și fața unui om care duce cu sine o boală fără leac. A ridicat paharul:

— Pentru prietenie!

Eram obișnuită să fiu în centrul atenției, să fiu curtată și, de aceea, și mai drăguță. Totul la mine plăcea și o știam bine: coafura mea la modă, talia mea, sânii mei, alunița mea de lângă ochiul stâng, hainele mele curajoase cât să nu devină neobrăzate, chiar și tăcerile mele care mă făceau uneori să par sobră și de neînțeles, misterioasă și de aceea și mai dorită.

O voce pițigăiată care venea din dreapta m-a smuls din visare:

— Domnișoară, mai țineți minte numele vreunuia dintre domnii care s-au scufundat pe Titanic, pentru a fi salvați femeile și copiii?

Era vocea unui fel de pictor, neîndoielnic evreu, care nu m-a lăsat să răspund, fiindcă tot el a adăugat:

— L-ați și uitat pe Ben Guggenheim, nu-i așa? El n-a fost laș, domnișoară, vă spun, vremurile s-au schimbat. Și n-au trecut nici cincisprezece ani de atunci, înțelegeți dumneavoastră?

Apoi vocea pițigăiată a atacat un taciturn longilin cu nasul acvilin:

— Și dumneata ai uitat, nu-i așa, domnule?

N-am mai auzit răspunsul taciturnului, de fapt n-am mai apucat să aud nimic din ce se vorbea la masă, fiindcă Panait, deodată, un alt deodată, a început asupra mea un asalt cum nu mai văzusem, parcă eram o cetate care trebuia cucerită atunci, pe loc. Se vedea limpede că nu exista loc de refuz între noi.

Nu a trecut mult și prietenii și cunoscuții erau mutați ca pionii pe o tablă de șah, tu du-te acolo, tu du-te dincolo, eu am ajuns lângă Panait și un ceas mai târziu eram amândoi amețiți și eu îl țineam de braț, ca pe un prinț, iar mâna lui fără două degete deja îmi mângâiasse, deloc discret, genunchiul înaintând neobrăzat, tot înainte, tot înainte.

Atingerea lui m-a străbătut ca un fior, mi-am simțit șira spinării paralizată de presimțirea marilor plăceri, acesta e adevărul, fără să fie însă tot adevărul.

Căci mâna lui se tot oprea spre a sluji, cu mișcări largi, în aerul plin de fum, cine știe ce idee măreață care decurgea din revoluție. Panait avea o poftă de a povesti, de a trăi, de a mușca din viață cum, de asemenea, nu mai văzusem niciodată:

— Dar v-am povestit când...?

De fiecare dată urma o poveste și mai spectaculoasă, și mai greu de crezut. Totuși, toate erau adevărate, până la cele mai mici detalii. Se ofensa dacă insinuai măcar că a exagerat:

— Domnișoară, eu nu mint niciodată!

Pe lângă el, fiecare în parte și toți la un loc păream niște începători în ale vieții, parcă nu trăisem nimic. Noi nu aveam nicio poveste să-i dăm la schimb, dar nu părea să bage în seamă detaliul. Îl ignora cu o lejeritate pe care o găseam aristocratică.

Trecuse de două noaptea, începeau orele fiarelor, când el a hotărât pentru amândoi:

— Noi ne retragem. Domnișoara mi-a promis că îmi cântă ceva la pian. Vă rog, voi rămâneți aici până dimineată și puneți toată cheltuiala în contul meu. Fără obiecții!

Saxofonistul meu aproape obez și-a cerut, desigur, scuze dacă el este care ne-a reținut, știți, domnule, n-am vrut să...

Panait i-a tăiat vorba, prinzând aer în pumn, cu un gest balcanic, care nu putea să însemne decât:

— Lasă vorba, grășane!

Probabil amicii săi îl știau neînduplecat, fiindcă nimeni nu a protestat, așa m-am trezit cu Panait în stradă, purtați de vânt. Era un vânt moale, ca după opt ani de pace.

El era înalt, subțire și iubea, cu o patimă nefirească, pianele, am vorbit aproape doar despre pianе de când a aflat că luasem lecții de pian de la patru ani. Nu mi-a fost, de aceea, rușine să-i mărturisesc: pianul era singura mea dragoste care nu trecuse niciodată.

Panaît s-a oprit brusc.

— Ce s-a întâmplat?

— Mi s-a părut că îl văd pe Mefisto.

— Cine e Mefisto?

— Era un om fără adăpost, socotit nebun, pe care l-am întâlnit la București, în capitala țării românești, pe la începutul secolului XX. Purta pălărie și baston și pocnea stâlpului în vârful cărora pâlpăia lumină de felinar cu bastonul acela, botezându-i cu numele unor mari orașe unde nu ajunsese niciodată: Paris! Roma! Londra! Buenos Aires! Tokyo! Făcea așa în fiecare noapte, era călătoria lui în jurul lumii. Uneori, lumina din vârful stâlpului chiar se făcea mai puternică, parcă era fermecată, iar Mefisto pleca mai departe, fără să atingă pământul.

— Ți s-a părut, Panaît, nu era nimeni.

— Așa trebuie să fie – mi s-a părut. Deși cred că Mefisto a supraviețuit războiului. Ai remarcat că, în general, nebunii nu mor în războaie?

Nu am știut ce să răspund, așa că nu am mai răspuns, mai ales că hotelul său era aproape. Camera, camera cinci, era enormă, avea un pian și abia dacă am apucat să îi mângâi clapele cu frica de a nu trezi ceilalți oaspeți.

Nu știu ce și-a adăugat atunci Panaît la privirea sa de șarpe și lup neîmblânzit, mă hipnotizase, mă vrăjise, mă purtase acolo unde nici nu știam că pot ajunge, trupul său avea gust de gutuie, iar când m-am trezit goală în patul răvășit am știut că tocmai începuse restul vieții mele.

Eram goală și mai ales eram singură în acel pat enorm, doar eu și rămășițele nopții.

Panaît dispăruse.

II. PANAIT

„La naiba, nu mai sunt copil!“, mi-am spus în timp ce străbăteam buimac una dintre străzile secundare care mă întorceau la hotelul unde Bilili pesemne că deja se trezise.

Chiar nu puteam să fac altfel. M-am trezit lângă o femeie frumoasă, răstignită lângă mine ca un Hristos, bineînțeles că am alergat să bat depeșă către cealaltă, cea care mă aștepta acasă, Anna: „Ți-am spus că va veni și ziua în care voi iubi două femei. A venit. Nu ne rămâne decât să fim înțelepți“.

I-am promis că nu o voi minți niciodată, că voi fi sincer dacă va mai fi loc pentru încă o iubire în inima mea. Știa bine ce fel de inimă am, știa că va veni ziua aceasta, poate că ar trebui să se mire că a venit abia acum, după atâția ani.

I-am spus-o din prima zi: „Eu pot să iubesc mai multe femei deodată, sper că înțelegeți și nu vă deranjează și, când ziua va veni, vom fi înțelepți și vom putea trăi toți împreună, liberi și fericiți“.

Chiar așa i-am spus, folosind pluralul de politețe. Eram în tren, unul dintre trenurile acelea de la începutul deceniului, poate nu le-ați uitat.

Anii 1920 abia veniseră, eram – orice s-ar spune – vii, chiar dacă din război nu ieșise nimeni cu adevărat teafăr, întreg la trup și la minte, iar trenurile care rămăseseră în funcțiune, cu confortul lor vechi, aminteau de o vârstă care acum părea îndepărtată, de o lume dispărută. De aceea, în vagoane mirosea a trecut și doamnele